

Dierenbeleid

Mens en dier op het eiland en in de stad

Inhoud

Inhoud	1
Inleiding.....	1
1. Aanleiding	3
1.1 Definities	3
1.2 Kaders denken over dieren	3
2. Wettelijk kader dierenbeleid.....	4
2.1 Landelijke wet- en regelgeving	4
2.1.1 De Wet dieren	4
2.1.2 Burgerlijk Wetboek.....	4
2.1.3 Wet Natuurbescherming.....	4
2.1.4 Visserijwet	5
2.1.5 Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO).....	5
2.1.6 Wet milieubeheer	5
2.1.7 De Wet op de Veiligheidsregio's	5
2.1.8 Positieflijsten voor dieren	5
2.2 Gemeentelijk beleid en regelgeving	5
2.2.1 Algemene Plaatselijke Verordening (APV).....	5
2.2.2 Hondenbeleid en protocol bijtincidenten	6
3. Rolneming door de gemeente Dordrecht.....	7
4. Gemeentelijke taken en uitvoering.....	8
4.1 Omgang met dieren	8
4.2 Opvang van (zwerf)dieren.....	8
4.2.1 Opvang in geval van calamiteiten.....	8
4.3 Destructie van dode dieren	9
5. Dieren in Dordrecht	10
5.1 Dieren van de gemeente.....	10
5.2 Gemeentelijke bedrijven	10
5.2.1 Sportbedrijf.....	11
5.2.2 Duurzaamheidscentrum Weizigt	11
5.3 Beschermdediersoorten in Dordrecht.....	11
5.4 Dieren bij evenementen.....	12
5.4.1 Dieren in het circus	12
5.5 Jacht en visserij in Dordrecht	12
6. Schade en overlast door dieren	14
6.1 Dierziekten	14
6.2 Plaagdieren, overlast- en schadebestrijding.....	14
7. Communicatie	16
8. Financiën.....	17
Bijlage I – Partners inzake het dierenbeleid	18
Bijlage II – Aanbevelingen dierenwelzijnsbeleid van de Dierenbescherming	21
Bijlage III – Dieren in de Algemene Plaatselijke Verordening Dordrecht.....	27

Inleiding

Dordrecht is een gemeente die gekenmerkt wordt door vele mooie gebieden met een groene natuur en bijzondere waterwegen. Daar mogen we best trots op zijn. Dagelijks genieten namelijk zowel mensen als dieren van het leven in onze gemeente.

Bij mensen thuis, op straat en in de vrije natuur komen we in aanraking met dieren. We zien huisdieren in de stad, grote landbouwhuisdieren in het buitengebied, dieren in de parken of bij Duurzaamheidscentrum Weizigt en wilde dieren op het hele eiland. Als mens hebben we oog voor de natuur en alle diersoorten die daarin met ons samenleven. We houden ons bezig met de kwaliteit van het leven van dieren, dragen daarbij zorg voor een goede omgang met alles wat leeft en voelen ons als Dordtse gemeenschap samen verantwoordelijk voor onze dieren.

Op het gehele eiland delen Dordtenaren de ruimte met allerlei soorten dieren en het is belangrijk te erkennen dat we met elkaar samenleven vanuit het oogpunt van zowel mens als dier. Het is bijna een vanzelfsprekendheid dat we elkaar ontmoeten en meestal gaat het samenleven in harmonie met elkaar. Soms constateren we echter ook problemen, omdat mensen en dieren in bepaalde situaties last hebben van elkaar. Daarbij moeten dan allerlei belangen afgewogen worden en veelal zien we dat er maatschappelijk gezien veel verschillende denkbeelden bestaan over de juiste oplossingen. Die verscheidenheid aan denkbeelden hebben we in kaart te gebracht door met veel verschillende partners te spreken voorafgaand aan het opstellen van dit beleidsstuk.

Het resultaat is dit dierenbeleid dat gaat over de verhouding tussen mens en dier in Dordrecht. Het beleid geeft inzicht in de wijze waarop deze verhouding vormgegeven is in wetten, regels en andere relevante informatie. Het is de eerste keer dat we deze zaken voor Dordrecht bij elkaar brengen en het legt een basis om samenleven met dieren op het eiland van Dordrecht in de toekomst verder vorm te geven.

1. Aanleiding

Goed omgaan met dieren is een onderwerp dat in de samenleving op veel aandacht kan rekenen, maar dat is niet altijd vanzelfsprekend geweest. In het verleden kregen dieren niet altijd de aandacht of (intrinsieke) waarde toegekend die tegenwoordig normaal is. De laatste decennia is een veranderende houding zichtbaar geworden en is dierenwelzijn een herkenbaar thema voor de maatschappij. Het college van B&W erkent dit en hecht er belang aan om dieren en dierenwelzijn blijvend als onderwerp op de kaart te zetten. Dierenwelzijn is daarom ook een zelfstandig onderwerp binnen de portefeuilleverdeling van het college van B&W.

De gemeente heeft in haar doen en laten vaak te maken met dieren. Of het nu gaat om onderhoud in de openbare ruimte, zwerfdieren op straat, overlast van huisdieren of natuur- en milieueducatie etc. Er zijn vele beleidsterreinen die op de een of andere manier met dieren van doen hebben. Daarbij weegt de gemeente vaak verschillende belangen af. Dit dierenbeleid verduidelijkt de rol en verantwoordelijkheden die de gemeente heeft ten aanzien van dieren. Het schetst een zo compleet mogelijk beeld van relevante onderwerpen en de bijhorende wet- en regelgeving.

1.1 Definities

In de gemeente Dordrecht kiezen we voor de benaming dierenbeleid, want een beleidsstuk over dieren dient in onze ogen breder te zijn dan enkel het onderwerp dierenwelzijn. Een nota dierenwelzijn doet geen recht aan de vele facetten die de interactie tussen mens en dier met zich meebrengt. Samenleven met dieren leidt immers ook tot vraagstukken waarbij mensen zelf in een kwetsbare positie terechtkomen.

Dierenwelzijn is een brede en complex term. Dierenwelzijn omvat zowel het lichamelijke als het geestelijke welzijn van het dier. Het gaat over de door het dier ervaren kwaliteit van leven die af te lezen valt in gedrag en gezondheid. De intrinsieke ofwel volledige waarde van dieren dient te worden erkend. Om deze intrinsieke waarde uit te leggen volgen we toelichting die gegeven wordt in artikel 1.3 van de wet Dieren die zich als volgt in het kort laat vertalen:

- *De inbreuk op de integriteit of het welzijn van dieren, verder dan redelijkerwijs noodzakelijk, wordt voorkomen.*
- *Dieren dienen, voor zulks redelijkerwijs kan worden verlangd, gevrijwaard te zijn van honger, dorst, onjuiste voeding, thermaal of fysiek ongerief, pijn, verwonding of ziekten, angst en chronische stress en dieren moeten een natuurlijk gedrag kunnen vertonen.*

Bij deze toelichting dient te worden benadrukt dat de Wet Dieren zich in het bijzonder richt op gehouden dieren. Zo valt ook te lezen in de aanhef van deze wet. Een nadere uitleg over het onderscheid tussen gehouden dieren en andere dieren kan gelezen worden in de volgende paragraaf.

1.2 Kaders denken over dieren

Het Dordtse dierenbeleid gaat vooral over de directe verantwoordelijkheden van de gemeente. Het gaat dus niet over zaken als intensieve landbouw of bio-industrie. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij andere overheden. Ook inwoners en bedrijven hebben hun eigen verantwoordelijkheden en nemen binnen bepaalde kaders hun eigen beslissingen. We doen als gemeente dan ook geen uitspraken over keuzes die mensen zelf dienen te maken, zoals bijvoorbeeld het wel of niet eten van vlees.

In het beleid maken we onderscheid tussen dieren met een eigenaar en dieren die vrij leven, ook wel wilde dieren genoemd. Bij in het wild levende dieren accepteren we eerder een verminderd welzijn en zullen we minder doen om het welzijn te verbeteren. Dit heeft te maken met het feit dat wilde dieren eigen keuzes maken, al dan niet instinctief. We zouden een vrij levend dier door het te willen helpen juist in een situatie kunnen brengen dat het dier als stressvoller ervaart. Bij een gehouden dier is dit anders, omdat de eigenaar het dier zelf in een bepaalde situatie brengt en verantwoordelijkheid draagt voor het welzijn van het dier. Uiteraard verhouden we onszelf wel tot wilde dieren wanneer zij in een ongewenste situatie verkeren die direct door menselijk handelen is ontstaan.

2. Wettelijk kader dierenbeleid

Verreweg de meeste zaken omtrent dieren en dierenwelzijn zijn geregeld in landelijke wet- en regelgeving. In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de belangrijkste wet- en regelgeving, zowel landelijk als lokaal.

2.1 Landelijke wet- en regelgeving

De volgende landelijke wetten vormen de belangrijkste grondslag voor de aan de gemeente opgedragen taken op het gebied van dieren en dierenwelzijn.

2.1.1 De Wet dieren

In de Wet dieren uit 2013 zijn regels opgenomen met betrekking tot het gedrag van mensen tegenover vooral gezelschapsdieren en landbouwhuisdieren. Verder bevat de wet regels voor de beheersing van de risico's die dieren of van de dieren afkomstige producten met zich mee brengen. De wet gaat uit van de erkenning van de intrinsieke ofwel volledige waarde van dieren. Dat houdt in dat dieren met respect behandeld moeten worden en dat dieren niet nodeloos in hun welzijn mogen worden benadeeld. Het is een raamwet, wat betekent dat de nadere invulling staat beschreven in Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB 's) en ministeriële regelingen.

De Wet dieren legt de verantwoordelijkheid voor dierenwelzijn bij de samenleving zelf. In de wet is de algemene zorgplicht voor dieren in nood opgenomen. Deze zorgplicht houdt in dat elke burger verplicht is gewonde dieren of dieren in nood te helpen. De burgemeester heeft op grond van deze wet een taak bij de preventie en bestrijding van besmettelijke dierziekten, het bewaren en overdragen van kadavers van gezelschapsdieren en bij incidenten met agressieve dieren.

De Wet dieren is aangevuld met de volgende besluiten en regelingen:

- Besluit en Regeling diergeneesmiddelen
- Besluit en Regeling diervoeders
- Besluit en Regeling dierlijke producten
- Besluit en Regeling handhaving en overige zaken Wet dieren
- Besluit en Regeling houders van dieren
- Besluit en Regeling diergeneeskundigen

Voornamelijk het *Besluit houders van dieren* is voor de gemeente van belang inzake haar eigen dieren en de samenwerking met het dierentehuis. Hierin staan de algemene regels voor het houden en verzorgen van alle dieren én specifieke regels voor productiedieren. Het bevat ook regels voor de bedrijfsmatige opvang, de verkoop en het fokken van huisdieren.

2.1.2 Burgerlijk Wetboek

De gemeente heeft een wettelijke taak bij de opvang van dieren waarvan de eigenaar bij de vinder niet bekend is. Dat is geregeld in titel 2 van Boek 5 van het Burgerlijk Wetboek. Het gaat daar om roerende zaken die gevonden worden en daaronder vallen volgens de wet ook dieren.

In praktische zin is het de taak van de gemeente om gevonden huisdieren veertien dagen op te vangen, te verzorgen en te registreren. In deze veertien dagen kan de eigenaar het dier terughalen. Na de wettelijke termijn van veertien dagen kan het gevonden dier aan een nieuwe eigenaar worden toegekend of verkocht.

De uitvoering van de gemeentelijke wettelijke taak wordt meestal ondergebracht bij een dierenopvang organisatie (asiel). De exploitant moet zich houden aan het Besluit houders van dieren, dat is gericht op het welzijn van de daar verblijvende dieren. De opvang dient volgens de regels te gebeuren en de gemeente kan hiervoor verantwoordelijk worden geacht indien zij de wettelijke taak daar bij zo'n organisatie uit laat voeren.

2.1.3 Wet Natuurbescherming

Deze nieuwe wet beschermt dier- en plantensoorten die in het wild voorkomen zoals mussen en vleermuizen en hun leefgebieden. Deze wet vervangt de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en

faunawet en de Boswet en is op 1 januari 2017 in werking getreden. Doel van de wet is de wetgeving met betrekking tot natuurbescherming te harmoniseren, te bundelen en te vereenvoudigen. De overheid streeft naar minder regeldruk en wil zo veel mogelijk decentraliseren naar de provincies.

2.1.4 Visserijwet

Deze wet is voor in het water levende dieren. De Visserijwet stelt regels aan de zee-, kust- en binnenvisserij, mede ten behoeve van de natuurbescherming. Zo beschrijft de wet bijvoorbeeld wanneer iemand mag vissen en waar deze visser zich aan moet houden.

2.1.5 Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO)

Op grond van de WABO wordt één omgevingsvergunning afgegeven als burgers of bedrijven op een bepaalde plek iets willen gaan slopen, (ver)bouwen, oprichten of gaan gebruiken. Deze vergunning kan van toepassing zijn bij (bouw)werkzaamheden waarbij dieren in het geding zijn.

2.1.6 Wet milieubeheer

De Wet milieubeheer geeft aan hoe overheden het milieu moeten beschermen. Deze wet is onder andere van toepassing op kinderboerderijen, kleinschalige veehouderijen, melkrundveehouderijen en paardenhouderijen. Het onderscheid tussen het hobbymatig- en professioneel houden van dieren laat zich niet altijd eenvoudig definiëren. Daarom bekijkt deze wet per geval en is toepassing afhankelijk van het aantal en soort dieren.

2.1.7 De Wet op de Veiligheidsregio's

Op basis van deze wet is de brandweer verplicht te zorgen voor de veiligheid van mensen en dieren. In de praktijk betekent dit dat zij tijdens branden of andere gevaarlijke situaties verplicht is dieren in veiligheid te brengen. Deze dieren worden bijvoorbeeld opgevangen door het dierenasiel waar de gemeente een overeenkomst mee heeft voor de opvang van zwerfdieren.

2.1.8 Positieflijsten voor dieren

In 2016 heeft het Rijk een uitgebreid onderzoek uitgevoerd naar alle in Nederland gehouden zoogdiersoorten. Het doel was daarbij om te komen tot een lijst van diersoorten die met een minimaal of gering risico op welzijnsaantasting van de dieren en gevaar voor de mens gehouden kunnen worden. In praktische zin betreft het een lijst van alle zoogdieren die in Nederland als huisdier gehouden mogen worden. Vanaf 1 juli 2017 zijn dit ruim 120 verschillende soorten. Op alle andere soorten zoogdieren geldt in Nederland een verbod, tenzij er op strikte voorwaarden een ontheffing is verleend.

Op een later moment volgen ook positieflijsten voor vogels en reptielen/amfibieën. Deze zijn bij het schrijven van dit beleidsstuk nog in ontwikkeling.

2.2 Gemeentelijk beleid en regelgeving

Het uitvoeren van de meeste in hoofdstuk twee genoemde wet- en regelgeving en handhaving op het gebied van dierenwelzijn is een taak van het rijk of de provincie. Gemeenten zijn wel bevoegd om aanvullende regels te stellen om hinder en overlast te voorkomen en te bestrijden, de volksgezondheid te bewaken en de openbare orde te handhaven. Gemeenten zijn niet bevoegd om aanvullende regels op te stellen op het gebied van dierenwelzijn.

2.2.1 Algemene Plaatselijke Verordening (APV)

In de APV zijn regels opgenomen die tot doel hebben de gemeente leefbaar te houden. Met betrekking tot dieren zijn in de APV van Dordrecht vooral regels opgenomen over het hondenbeleid. Naast de APV heeft de gemeente een bomenlijst met daarin de waardevolle bomen. Bomen vormen een belangrijke natuurlijke leefomgeving voor dieren. Bomen die op de lijst staan, mogen alleen worden gekapt met een omgevingsvergunning.

Een overzicht van de verschillende artikelen uit de APV die met dieren te maken hebben is terug te vinden in bijlage III van dit dierenbeleid.

2.2.2 Hondenbeleid en protocol bijtincidenten

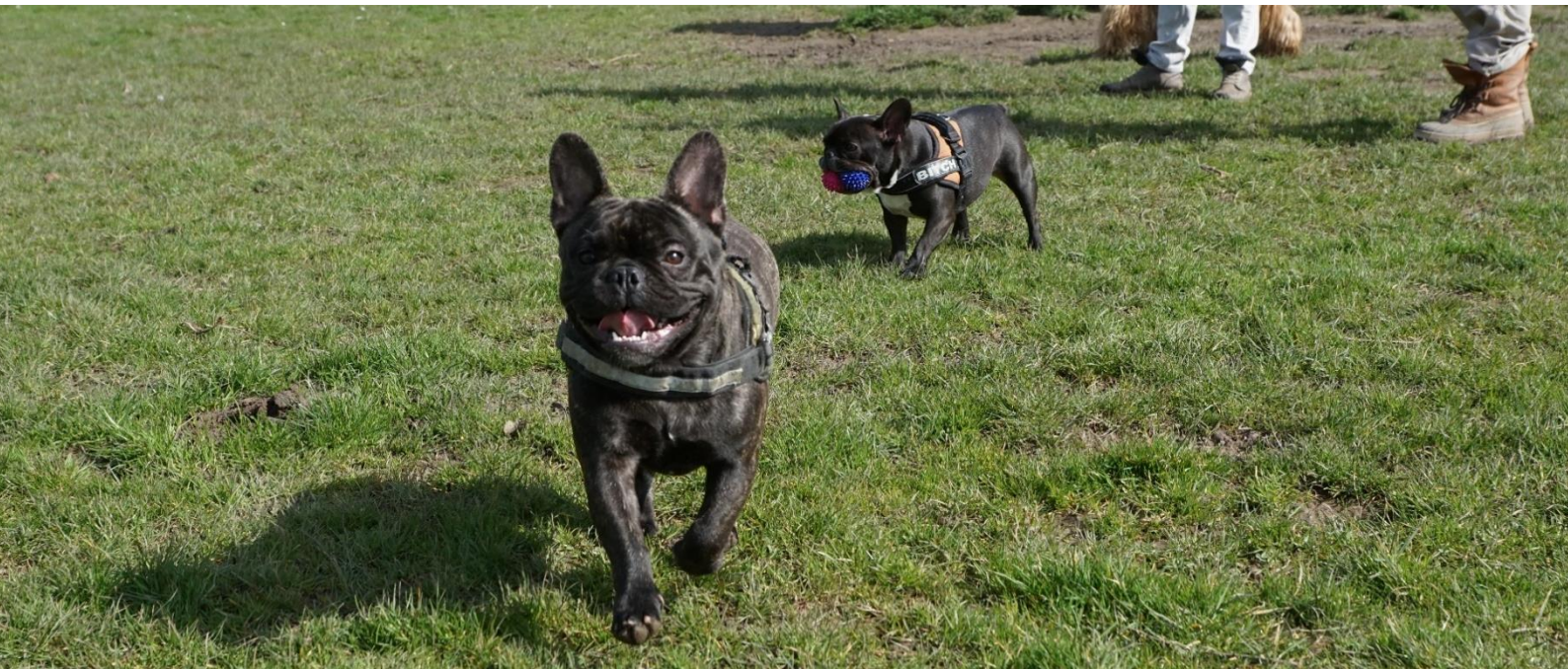
Honden zijn in grote getale aanwezig in Dordrecht en dat brengt uitdagingen met zich mee. Het is dan ook niet opmerkelijk dat er in Dordrecht al vele jaren een hondenbeleid bestaat waarin men zich expliciet richt op het samenleven met honden in de stad.

De kern van het Dordtse hondenbeleid is kort samengevat:

- Stellen en handhaven van duidelijke regels voor hondenbezitters in combinatie met het bieden van voorzieningen. Uitgangspunten voor het Dordtse hondenbeleid zijn:
- Het hondenbeleid is onderdeel van de kwaliteit van de openbare ruimte;
- Zowel burgers als gemeente zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit van de openbare ruimte;
- De hondenbezitter is altijd verantwoordelijk voor het gedrag van zijn hond.

In het kader van (dieren) welzijn streeft de gemeente naar tevreden mensen en tevreden honden. In het kader van beheer en veiligheid streeft de gemeente ernaar overlast door honden in de openbare ruimte beheersbaar en acceptabel te houden. Er geldt in de hele gemeente een aanlijn- en opruimplicht behalve op aangewezen locaties.

De gemeente heeft voor de uitwerking van artikel 2:59 van de APV, in overleg met politie en Openbaar Ministerie, beleidsregels en een uitvoeringsprotocol opgesteld omtrent bijtincidenten en gevaarlijke honden. De eigenaar is daarbij altijd aansprakelijk en verantwoordelijk voor de schade die wordt aangericht door de hond. Afhankelijk van de ernst van het incident, krijgt de eigenaar een waarschuwing van de politie of wordt de hond via een besluit van de gemeente verplicht om een muilkorf te dragen en/of kort aangelijnd te zijn. Ook kan een verplichte gedragscursus voor de hond (met eigenaar) worden opgelegd. Tot slot kan een agressieve hond, betrokken bij een bijtincident, in het uiterste geval ook in beslag genomen worden en afgemaakt.

3. Rolneming door de gemeente Dordrecht

De gemeente is van mening dat er een eigen verantwoordelijk geldt voor dierenbezitters. De eigenaar van een dier is verantwoordelijk voor de gezondheid en het welzijn van dat dier. Wanneer dit niet kan of niet lukt, is de samenleving als geheel verantwoordelijk. Zo heeft iedere burger een meld- en zorgplicht voor dieren en is iedereen verplicht een dier in nood te helpen.

Er zijn vele organisaties die zich bezig houden met dieren en dierenwelzijn. Voor veel antwoorden en handelingen kan men bij deze organisaties terecht. Dat wil ook zeggen dat de gemeente niet standaard de partij is die in actie komt of verantwoordelijk is voor het welzijn van alle dieren in Dordrecht. De gemeente is van mening dat deze gedachtegang ook geldt voor in het wild levende dieren, maar daarbij dient men wel in acht te nemen dat in het wild levende dieren in principe met rust gelaten moeten worden. Verantwoordelijkheden die specifiek voor de gemeente gelden zijn wettelijk geregeld.

Los van wettelijke kaders vindt de gemeente dieren(welzijn) een thema van belang, zeker gezien het in de maatschappij veel aandacht krijgt. Daarom zorgt de gemeente er ook voor dat zij goed weet wat er speelt op dat vlak. De nota Dierenbeleid die u momenteel leest is hier op zichzelf een voorbeeld van. De gemeente laat hiermee zien dat zij belang hecht aan een correcte omgang met dieren en voorlichting over dierenwelzijn. Met dit beleid maken we bewoners bewust van bestaande wet- en regelgeving en andere (on)gewenste diergerelateerde zaken.

Aanvullende voorlichting geven over dierenwelzijn is naar het idee van de gemeente een taak die voorbehouden is aan organisaties die dagelijks professioneel bezig zijn met dieren. Dat wil zeggen dat de gemeente Dordrecht in beginsel geen rol neemt om aanvullende voorlichting over dieren(welzijn) te geven. Uiteraard ondersteunen wij wel onze partners (zie bijlage I) die daarin momenteel al een rol vervullen.

Diezelfde partners vormen ook een belangrijk onderdeel van de opgave die de gemeente voor zichzelf ziet om (lokale) trends en ontwikkelingen op het gebied van dieren en dierenwelzijn te monitoren. Vanaf 2018 gaat de gemeente jaarlijks in het eerst kwartaal het gesprek aan met belangrijke spelers in dit domein. Op deze manier ontstaat er zicht op eventuele problemen die dreigen te ontstaan. Indien er interventies nodig zijn zullen er voorstellen worden gedaan om ongewenste situaties te verbeteren.

4. Gemeentelijke taken en uitvoering

De gemeente heeft verschillende taken op het gebied van dieren en dierenwelzijn. In de meeste gevallen komen deze voort uit verantwoordelijkheden die wettelijk zijn belegd. Daarnaast voert de gemeente werkzaamheden uit in de openbare ruimte en ook daar ziet zij voor zichzelf een taak om op een goede manier om te gaan met dieren en dierenwelzijn.

4.1 Omgang met dieren

Elke dag worden in Dordrecht werkzaamheden uitgevoerd in de openbare ruimte. Soms door de gemeente zelf en vaak ook door anderen in opdracht van de gemeente. Tijdens deze werkzaamheden komt men soms in aanraking met (beschermde) dieren.

Om op een goede manier om te gaan met deze dieren worden de werkzaamheden uitgevoerd volgens de gedragscodes die volgen uit de Flora- en faunawet. Deze gedragscodes zijn opgesteld door een landelijke brancheorganisatie voor gemeenten en professionals, en gelden in Dordrecht voor werkzaamheden in de openbare ruimte door de gemeente en derden. Er is zowel een gedragscode voor het onderhoud- en beheer als een gedragscode voor wijzigingen in de inrichting van de openbare ruimte.

In de gedragscodes staan allerlei zaken waar men rekening mee dient te houden wanneer er werkzaamheden uitgevoerd worden in de openbare ruimte. Denk bijvoorbeeld eens aan broedseizoenen waarin er niet gemaaid mag worden, onderkomens voor vleermuizen of veilige doorgangen voor wilde dieren.

Per 1 januari 2017 is de Flora- en faunawet vervangen door de Natuurbeschermingswet. De brancheorganisaties zullen op basis van deze wet nieuwe gedragscodes opstellen die tevens door de gemeente Dordrecht opgevolgd zullen worden. Tot die tijd blijven de huidige gedragscodes in geldig.

4.2 Opvang van (zwerf)dieren

Gemeenten hebben op basis van het Burgerlijk Wetboek geen wettelijke opvangverplichting ten aanzien van in het wild levende dieren. Er bestaat wel een algemene zorgverplichting voor dieren, maar deze voert niet zo ver dat de gemeente verantwoordelijk gehouden kan worden voor de opvang van wilde dieren. De gemeente volgt daarbij de gedachte dat wilde dieren in principe met rust gelaten moeten worden.

Wettelijk gezien heeft de gemeente wel de verplichting om zwervend aangetroffen (gedomesticeerde) dieren op te vangen. Het gaat dan om dieren met een ogenschijnlijke eigenaar die niet ter plaatse is. Op basis van artikel 8 lid 3 van het Burgerlijk Wetboek 5 dient de gemeente een gevonden dier gedurende een termijn van veertien dagen te bewaren en te verzorgen. Na de bewaartermijn mag de burgemeester besluiten het dier te verkopen of anderszins kosteloos weg te geven. De termijn van veertien dagen hoeft niet aangehouden te worden als de kosten van bewaring onevenredig hoog zijn of als het dier om medische redenen eerder moet worden afgemaakt.

In Dordrecht wordt op dit moment het opvangen van gevonden dieren uitgevoerd door dierentehuis Louterbloemen en zij ontvangen daarvoor een vergoeding van de gemeente. Als de eigenaar het dier bij het dierentehuis ophaalt, komen de zorgkosten ten laste van de eigenaar van het dier. Eigendom van de gevonden dieren wordt na de termijn van veertien dagen overgedragen aan het dierentehuis en zij gaan dan op zoek naar een nieuwe eigenaar. Het dierentehuis hanteert een Euthanasieprotocol dat voldoet aan de Koepelvisie van de Dierenbescherming.

4.2.1 Opvang in geval van calamiteiten

Volgens artikel 2 van de Wet veiligheidsregio's is het college van burgemeester en wethouders belast met het organiseren van brandweerzorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening. Volgens artikel 3, lid 1, onderdeel b van de Wet veiligheidsregio's moet de brandweer in haar taken zorgen voor de veiligheid van mens en dier.

Het rampenplan van de gemeente Dordrecht bundelt contactpersonen, zodat afhankelijk van de situatie besloten kan worden welke instanties ingeschakeld worden. Voor wat betreft de dieren op het eiland is Dierentehuis Louterbloemen bij een ramp aan zet om dieren op te vangen.

4.3 Destructie van dode dieren

De gemeente is, vanuit het oogpunt van openbare orde en volksgezondheid, verplicht om in actie te komen wanneer er een kadaver van een (huis)dier in de openbare ruimte wordt gevonden. De dieren in kwestie worden opgehaald door de dierenambulance en deze brengt de dieren naar Dierentehuis Louterbloemen. Zoals ook met levende dieren het geval is worden deze dode dieren geregistreerd en vervolgens veertien dagen opgeslagen in een daarvoor geschikte ruimte. Onderwijl wordt geprobeerd een eigenaar te achterhalen door bijvoorbeeld te controleren op een chip. Het dierentehuis ontvangt jaarlijks een vergoeding van de gemeente om deze taak uit te voeren.

In het geval het dode dier een landbouwhuisdier is, wordt er een destructiebedrijf (Rendac) ingeschakeld dat daarin gespecialiseerd is.

Wanneer er wilde dieren dood gevonden worden in de openbare ruimte dan wordt er per geval bekeken welke instantie ingeschakeld moet worden. Kleinere dode wilde dieren worden door de gemeentelijke sector Stadsbeheer zelf opgehaald en opgeslagen om daarna afgevoerd en verbrand te worden bij een bedrijf dat ook ziekenhuisafval verwerkt. In het geval van grotere dode wilde dieren wordt de Dierenbescherming ingeschakeld.

Wanneer een wild dier op het terrein van de Wildbeheereenheid of door een particuliere jager dood gevonden wordt, dan is de jager verantwoordelijk voor het ruimen van het dier.

5. Dieren in Dordrecht

5.1 Dieren van de gemeente

De gemeente heeft zelf een aantal dieren in bezit die verblijven in de verschillende parken van de stad. Zo zijn er dieren te vinden in Park Merwestein, het Wantijpark, het Dubbelmondepark en op de Stadsboerderij van Duurzaamheidscentrum Weizigt. Dierversorgers bij de sector Stadsbeheer van de gemeente Dordrecht en de dierversorgers van het Duurzaamheidscentrum zijn verantwoordelijk voor de verzorging van de dieren, het onderhouden van de dierenverblijven en de instandhouding van de populatie. Verder draagt de gemeente zorg voor een adequate beveiliging van de dieren in verband met vandalisme en vuurwerk.

In onderstaande tabel wordt een overzicht getoond van de soorten en aantallen dieren die leven in de parkverblijven en bij Weizigt. Het betreft een benadering, want soorten en met name aantallen kunnen variëren naargelang voortplanting en sterfgevallen. Er wordt populatiebeheer toegepast indien noodzakelijk.

Locatie	Soorten	Aantal (ca.)
Park Merwestein	Herten	15
	Zwanen	2
	Zebravinken	10
	Kaapverdische eenden	5
	Toulouseganzen	4
	Witte duiven (pauwstaartjes)	10
Wantijpark	Schapen en lammeren	3 en 6
	Geiten	8
	Witte duiven (pauwstaartjes)	10
	Hennen en Haan	3 en 1
	Chinese knobbelgans	1
Dubbelmondepark	Schotse Hooglanders	2
Duurzaamheidscentrum Weizigt	Koeien (Lakenvelder en Dahomey)	2
	Ezels	2
	Minipaarden (Platenbont en Appaloosa)	2
	Varkens (Kune Kune)	2
	Schapen (Schoonebeker)	4
	Schapen (Ouessant)	4
	Melkgeiten	3
	Nubische geiten	3
	Dwerggeiten	4
	Konijnen	10
	Tamme ratten	3
	Gerbils	8
	Kleurmuizen	6
	Europese dwergmuizen	6
	Katten	2
	Eenden	20
	Kippen	30
	Kalkoenen	3
Ganzen	6	
Volière vogels (onbeschermden soorten)	diverse	

5.2 Gemeentelijke bedrijven

De gemeentelijke organisatie bestaat uit veel verschillende onderdelen en sommige daarvan hebben een meer afgebakend werkveld. Deze onderdelen worden ook wel de gemeentelijke bedrijven genoemd. Ook deze bedrijven hebben zo nu en dan te maken met dieren in hun werkzaamheden.

5.2.1 Sportbedrijf

Het Sportbedrijf draagt onder andere de zorg voor het beheer en onderhoud van de sportcomplexen en -terreinen in Dordrecht. Zij maken het mogelijk dat deze sportcomplexen en -terreinen op een veilige manier gebruikt kunnen worden. Zo nu en dan is het daarvoor noodzakelijk om overlast van dieren te bestrijden. Daarbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan mollen en konijnen die de terreinen aantasten. In alle gevallen waarin het sportbedrijf opdracht geeft om deze overlast te bestrijden wordt dit gedaan met de benodigde vergunningen.

5.2.2 Duurzaamheidscentrum Weizigt

Duurzaamheidscentrum Weizigt stimuleert het duurzaam denken en handelen in Dordrecht en de regio. Door middel van educatie, communicatie en recreatie realiseert Weizigt gedragsverandering bij inwoners van Dordrecht, het onderwijs, bedrijven en partners.

Op het terrein van Weizigt zijn verschillende dieren te vinden, onder andere in de duurzame Stadsboerderij, het Aquarama, de verschillende tuinen en een bijenstal in de zomermaanden. De bezoekers komen in aanraking met gezelschaps- en landbouwhuisdieren, leren om te gaan met dieren en hoe ze dieren het beste kunnen verzorgen. Op de stadsboerderij leven rond de 45 dieren die worden verzorgd door professionele en gediplomeerde dierverzorgers. Daarnaast helpen opgeleide vrijwilligers in verschillende functies op de Stadsboerderij.

Weizigt voldoet als Stadsboerderij ruimschoots aan de eisen van het keurmerk, maar kiest ervoor om niet officieel SKBN¹ gecertificeerd te zijn. Deze keuze is gemaakt op basis van de beperkingen die het met zich meebrengt ten aanzien van de educatieve functie en de beperkte meerwaarde die het biedt ten aanzien van de kosten.

Via de website van het Duurzaamheidscentrum is veel aanvullende informatie te vinden over de verschillende diersoorten die aanwezig zijn (<http://www.weizigt.nl>).

5.3 Beschermde diersoorten in Dordrecht

In de Wet natuurbescherming staan verbodsbepalingen: activiteiten die schadelijk zijn voor beschermde dier- en plantsoorten zijn verboden. In de wet is onder meer bepaald dat beschermde dieren niet gedood, gevangen of verontrust mogen worden. Bovendien dient iedereen voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende planten, dieren en hun nesten of holen.

Bij ruimtelijke plannen, met mogelijke gevolgen voor beschermde planten en dieren, is het verplicht om vooraf te toetsen of deze kunnen leiden tot overtreding van algemene verbodsbepalingen. Wanneer dat het geval dreigt te zijn, moet onderzocht worden of er maatregelen genomen kunnen worden om dit te voorkomen of om de gevolgen voor beschermde soorten te verminderen.

Met de inwerkingtreding van deze wet zijn veel bevoegdheden en verantwoordelijkheden omtrent natuurbescherming gedecentraliseerd naar de provincies. Zo ook de bevoegdheid tot het verlenen van ontheffing van soortenbeschermingsbepalingen.

Met de nieuwe wet is de lijst van beschermde soorten in drie beschermingsregimes ingedeeld:

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Dit zijn alle van nature in Nederland in het wild levende vogels (zoals bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn). Het gaat dan bijvoorbeeld om de steenuil, de gierwaluw maar ook de huismus.

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Dit zijn soorten, zoals de vleermuis, die genoemd zijn in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage II van het Verdrag van Bonn. In de Bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels zoals de buizerd of de havik genoemd.

Beschermingsregime andere soorten

Dit zijn soorten die genoemd zijn in Bijlage A van de Wet natuurbescherming. Het gaat hier om de bescherming van zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland.

¹ Samenwerkende Kinderboerderijen Nederland

5.4 Dieren bij evenementen

In Dordrecht vinden jaarlijks verschillende evenementen plaats die bezoekers en bedrijvigheid naar de stad trekken. Soms worden deze evenementen georganiseerd in de nabijheid van natuurgebieden of zijn er dieren aanwezig op het evenement zelf. De gemeente vindt de wettelijke bepalingen leidend.

De Wet dieren stelt beperkingen aan de mogelijkheden om dieren te gebruiken bij evenementen en wedstrijden. Zo is het bijvoorbeeld verboden om dieren als prijs, beloning of gift uit te reiken (artikel 2.13), dierengevechten te organiseren (artikel 2.14) of bij een dier onnodig pijn of letsel te veroorzaken of zijn gezondheid of welzijn aan te tasten (artikel 2.1).

In de APV van de gemeente Dordrecht staat opgenomen dat het verboden is evenementen te organiseren zonder hier een vergunning voor aan te vragen. De Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZHZ) geeft deze vergunningen af. De omgevingsdienst kent vier weigeringsgronden voor een evenementenvergunning: Openbare Orde, Veiligheid, Volksgezondheid, Milieu. Wanneer een van deze zaken in het geding komt door een evenement dan verkrijgt de organisator geen vergunning. Dierenwelzijn is geen weigeringsgrond voor het afgeven van een evenementenvergunning. Zo nodig kunnen de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) en/of de Landelijke Inspectiedienst Dieren (LID) controles uitvoeren met betrekking tot dierenwelzijn, maar dit staat los van de vergunning zoals volgt uit de APV.

5.4.1 Dieren in het circus

Met ingang van 15 september 2015 is het verboden om wilde zoogdieren in circussen te gebruiken. Landelijke wet- en regelgeving is zeer duidelijk. Enkel de volgende zoogdieren zijn in Nederland toegestaan in een circus: ezel, paard, hond, kat, rund, schaap, geit, varken, lama, alpaca, kameel, dromedaris, konijn, bruine rat, tamme muis/huismuis, cavia, goudhamster en gerbil. Andere diersoorten zoals vogels, reptielen, amfibieën en insecten mogen wel optreden in een circus.

De fysieke controle, toezicht en handhaving wordt uitgevoerd door de NVWA. Zij controleren jaarlijks de circussen die Nederland aandoen. Om het verbod kracht bij te zetten is het aantal fysieke inspecties aanzienlijk verhoogd. Elk geregistreerd circus wordt jaarlijks meerdere malen geïnspecteerd. Het verbod wordt strafrechtelijk en bestuurlijk gehandhaafd. In het uiterste geval worden dieren in beslag genomen. Voor elk circus in Dordrecht geldt daarnaast dat zij kunnen rekenen op een bezoek van de marktmeesters van de gemeente. Zij hebben hierdoor over de afgelopen jaren een goed inzicht verkregen in de circussen die Nederland aandoen.

Wanneer een circus in Dordrecht wil staan, dan heeft het een evenementenvergunning nodig. De OZHZ geeft deze vergunningen af en daarbij worden alle geldende wettelijke bepalingen in acht genomen. Dierenwelzijn is geen absolute of juridische weigeringsgrond voor het verlenen van een vergunning voor een circus. In de praktijk wordt een circus geselecteerd als het aan de eisen van openbare orde en veiligheid voldoet en als het programma aansluit op de bewoners en bezoekers van de gemeente.

Jaarlijks staan er maximaal twee circussen in Dordrecht. Over het algemeen in het voor- en najaar. De selectie van circussen wordt in beginsel gedaan door de marktmeesters van de gemeente. Zij beoordelen de aanvragen op basis van onderzoek naar de geleverde kwaliteit. De gemeente hecht er belang aan dat een circus aandacht heeft voor het welzijn van betrokken dieren en daarbij is landelijke wetgeving bepalend.

5.5 Jacht en visserij in Dordrecht

Visserij in Dordrecht

Sportvissen is toegestaan in de binnenwateren van de gemeente Dordrecht indien men de juiste vergunningen heeft en zich aan de regels houdt. Hiervoor heeft men een zogenaamde VISpas nodig. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen de kleine VISpas (één hengel, beperkte aassoorten en beperkte wateren) en de VISpas (twee hengels, meer aassoorten en meer wateren).

Het visrecht en het visstand beheer in de wateren van de gemeente is verpacht aan de VHRD (Verenigde Hengelsport Regio Dordt). De VHRD zet zich in voor iedereen die wil vissen en verzorgt de distributie van VISpassen. De VHRD streeft ernaar dat alle gevangen vis wordt teruggezet.

Jacht in Dordrecht

Jagen vindt in Dordrecht plaats vanuit het oogpunt van benutting. Dat wil zeggen dat er een doelstelling aan te gronde dient te liggen:

- Wanneer dieren belangrijke schade toebrengen aan bijvoorbeeld (landbouw)gewassen, vee, visserij, wateren, gebouwen (steenmarters), sport- en industrieterreinen, dan kunnen deze dieren verjaagd worden of, indien noodzakelijk, gedood.
- Wanneer populaties beheerd moeten worden ten gunste van de eigen of andere soorten (flora en fauna).

Indien het beschermde soorten betreft is hiervoor een vrijstelling of ontheffing nodig. Voor sommige soorten bestaat er een vrijstelling voor jacht binnen een bepaalde termijn, ook wel het jachtseizoen genoemd. Ook voor het verjagen en doden van deze wildsoorten buiten het geopende jachtseizoen is een vrijstelling, aanwijzing of ontheffing nodig. Onbeschermde soorten, zoals bijvoorbeeld de mol, mogen door elke grondeigenaar bestreden worden met de daarvoor geëigende middelen.

Provincies, grondeigenaren, dieren- of natuurorganisaties en jagers maken samen vooraf een faunabeheerplan. Zo'n faunabeheerplan wordt om de vijf jaar opgesteld en daarin staat op welke en op hoeveel dieren gejaagd mag worden binnen een bepaald tijdsbestek (jachtseizoen). Na het jachtseizoen moeten de jagers laten weten welke dieren zijn afgeschoten

De provincie vormt het bevoegde gezag waar het gaat om populatiebeheer en schadebestrijding. Vanuit de provincie worden hiertoe ontheffingen verleend aan de Faunabeheereenheden, die deze dan mogen doorgeven aan wildbeheereenheden of individuele jagers en grondgebruikers. Voor beheer en schadebestrijding is er altijd de toestemming van de grondgebruiker nodig.

Het jachtrecht op de gronden die in bezit zijn van de gemeente wordt verhuurd aan een particuliere jager of een jager van de Wildbeheer Eenheid. De grond zelf wordt veelal verpacht aan een pachter in een separate overeenkomst. Wildbeheer wordt in Dordrecht voornamelijk toegepast op reeën en ganzen

6. Schade en overlast door dieren

Dieren zijn vaak een bron van plezier en laten zien hoe mooi de natuur is in Dordrecht. Veel bewoners genieten daarvan. Helaas kunnen dieren soms ook een bron zijn van ongemak en overlast, omdat ze zorgen voor gevaarlijke- of voor de mens ongezonde situaties. In dit hoofdstuk beschrijven we op welke manieren dieren voor ongemak kunnen zorgen en welke rol daarbij voor verschillende partijen is weggelegd.

6.1 Dierziekten

Onder dierziekten worden alle besmettelijke ziekten verstaan die in eerste instantie door dieren gedragen worden. Daarbij valt bijvoorbeeld te denken aan ziekten zoals varkenspest, mond-en-klauwzeer, hondsollheid en vogelgriep. Dierziekten worden net zoals bij mensen door verschillende ziektemakers zoals bacteriën, virussen, schimmels en parasieten veroorzaakt. Net zoals bij mensen kunnen dierziekten zich ook op verschillende manieren verspreiden, bijvoorbeeld via mest, fysiek contact of lucht.

De meeste dierziekten zijn specifiek voor een bepaald dier en in dat geval kunnen mensen die ziekte niet krijgen. Er zijn echter ook dierziekten die kunnen overgaan van mens op dier. Dit soort dierziekten worden ook wel zoönose genoemd. Bekende voorbeelden zijn Q-koorts en Salmonella.

Op internationaal en nationaal niveau gelden verschillende wetten en regels om dierziekten te bestrijden. De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) controleert veehouderijen en de bedrijven die werken met dierlijke producten. Om ervoor te zorgen dat dieren zo min mogelijk ziek worden zijn er regels over bijvoorbeeld hygiëne in de veeteelt en over het vervoeren van vee. Daarnaast zijn er verplichte vaccinaties, vrijwillige vaccinaties en noodvaccinaties om ervoor te zorgen dat dieren niet ziek worden. Dierenartsen en veehouders spelen een belangrijke rol om verspreiding van dierziekten tegen te gaan.

In Europa dient elke lidstaat beleidsdraaiboeken te hebben voor het geval er een dierziekte uitbreekt (epidemie). Deze beleidsdraaiboeken worden geschreven en onderhouden door medewerkers van het ministerie van Economische Zaken in overleg met het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. In deze draaiboeken staan maatregelen beschreven die genomen moeten worden wanneer er sprake is van een dierziekte uitbraak. Daarnaast bestaan er ook uitvoeringsdraaiboeken die opgesteld zijn door de NVWA, daarin wordt beschreven hoe de dierziektebestrijding wordt georganiseerd en uitgevoerd (operationeel).

6.2 Plaagdieren, overlast- en schadebestrijding

De woonomgeving wordt veraangenaamd door dieren die in de stad leven. Stadsdieren horen erbij en veel mensen genieten van hun aanwezigheid, tótdat er te veel op dezelfde plek voorkomen. Dan kan er een situatie van (geluids)overlast en vervuiling ontstaan. We spreken dan van zogenaamde plaagdieren. Daarbij valt bijvoorbeeld te denken aan ratten en muizen, mollen, konijnen, ganzen en eenden, duiven, kakkerlakken, wespen en bijen of de eikenprocessierups.

De gemeente dient ervoor te zorgen dat plaagdieren bestreden worden die een bedreiging vormen voor de veiligheid of de volksgezondheid. Veelal doet de gemeente dit door zich te richten op het gedrag van bewoners, want plaagdieren verzamelen zich vaak op plekken waar door mensen afval achtergelaten wordt. Ook preventieve maatregelen vormen onderdeel van de aanpak van de gemeente. Tot slot houdt de gemeente zich ook bezig met feitelijke bestrijding van plaagdieren indien dit noodzakelijk is.

Voor het bestrijden van plaagdieren op eigen terrein kunnen bewoners particuliere bedrijven inschakelen, bijvoorbeeld ingeval van muizen, kakkerlakken of wespen. Wanneer bewoners zelf niet in staat zijn overlast door dieren (in de openbare ruimte) aan te pakken, dan kan dat gemeld worden bij de gemeente via de wijklijn(app) of een van de andere communicatiekanalen zoals de website of telefoon. Deze meldingen worden dan door de sector Stadsbeheer in behandeling genomen. De gemeente treedt op in situaties waar de overlast tot langdurige of blijvende schade leidt (bijvoorbeeld ganzenoverlast), of wanneer gevaarlijke situaties ontstaan (bv. wespennesten op speelplekken). In zulke gevallen bepaalt Stadsbeheer hoe de overlast het best kan worden aangepakt.

HVC is verantwoordelijk voor het duurzaam afvalbeheer in Dordrecht. Op het gebied van dieren bestrijdt HVC (bruine en zwarte) ratten en geeft zij informatie, voorlichting en advies aan de inwoners met betrekking tot overige plaagdieren zoals bijvoorbeeld wespen, kakkerlakken, mollen en muizen.

Een belangrijke rol voor het bestrijden van overlast door dieren is weggelegd voor de bewoners van Dordrecht zelf. Door huisvuil op een juiste manier aan te bieden en wilde dieren niet (overmatig) te voeren kan veel overlast door dieren voorkomen worden. Hieronder worden enkele veelvoorkomende soorten van overlast beschreven die op die manier aangepakt kunnen worden:

Meeuwen en duiven

Overlast door meeuwen en duiven is een probleem dat zich op veel plekken in Nederland voordoet, ook in Dordrecht. Zolang het aantrekkelijk is voor deze vogels, blijven ze komen, met als consequentie dat sommige bewoners overlast ervaren en anderen er juist van genieten. De belangrijkste oorzaak van overlast is het (overmatig) voeren van vogels door bewoners. Vooral nog is de overlast niet van dusdanige omvang dat de gemeente gebieden wil aanstellen waar men geen dieren mag voeren. Als het voeren niet verboden is, kan dit ook niet bestraft worden. Bewoners kunnen elkaar echter wel aanspreken op (overmatig) voeren wanneer dit overlast veroorzaakt.

Muizen en ratten

Het is duidelijk dat er een verband bestaat tussen het zwervend voedsel en het aantal meldingen van ratten die op daar op afkomen. Dat kan tot overlast en schade leiden. In extreme gevallen vormen ratten zelfs een risico voor de gezondheid van mensen.

Ganzen en eenden

Gelijk aan meeuwen- en duivenoverlast kunnen ook ganzen en eenden voor vervelende situaties zorgen. In stedelijk gebied wordt bij overlast door deze soorten populatiebeheer en schadebestrijding toegepast door bijvoorbeeld het wegvangen van dieren of door bewerking van de nesten (behandeling van eieren). Het aantal en de aard van klachten van bewoners spelen hierbij ook een rol, omdat deze dieren zich soms agressief kunnen uiten en veel vervuiling veroorzaken.

Overige dieren

Op de sportvelden worden in opdracht van het Sportbedrijf konijnen en mollen bestreden ter voorkoming van ongevallen. Om de bomen in de stad gezond te houden worden ook Taxuskevers en eikenprocessierupsen bestreden door Stadsbeheer.

7. Communicatie

Er bestaat momenteel geen wettelijke taak voor de gemeente om zich bezig te houden met educatie en het geven van voorlichting over dierenwelzijn. Bij het Duurzaamheidscentrum Weizigt wordt evenwel voorlichting gegeven aan bijvoorbeeld het onderwijs. In Dordrecht kiest de gemeente ervoor om deze rol verder bij organisaties te leggen die dagelijks professioneel en inhoudelijk met dieren of diergerelateerde onderwerpen bezig zijn. Denk bijvoorbeeld aan Dierentehuis Louterbloemen, verschillende dierenartsen in de regio of het Biesboschcentrum. Daarnaast zijn er ook landelijk opererende organisaties die zich nadrukkelijk bezighouden met educatie en voorlichting zoals bijvoorbeeld de Dierenbescherming regio Zuidwest.

Dat wil echter niet zeggen dat de gemeente zichzelf totaal vrijwaart van communicatie over dieren. Uiteraard communiceert de gemeente naar burgers op basis van vragen, meldingen of bij relevante ontwikkelingen op het gebied van dieren. Daarnaast gaat de gemeente jaarlijks in het eerste kwartaal in gesprek met haar partners op het gebied van dieren om trends in kaart te brengen en daar indien nodig op te rapporteren en acteren. Tot slot wordt informatie over het dierenbeleid, eenvoudig vindbaar, beschikbaar gesteld via de website van de gemeente Dordrecht.

8. Financiën

Onderstaande tabel geeft een beeld van de uitgavenposten die de gemeente Dordrecht heeft voor taken of activiteiten die grotendeels te maken hebben met onderwerpen die in dit dierenbeleid beschreven worden.

Organisatieonderdeel	Taak of Activiteit	Begroting 2017
Stadsbeheer	Diervoorzorging in de parken	€26.632,-
	Onderhoud van hokken voor dieren in parken	€11.045,-
	Dode dieren buiten wettelijke taak destructie	€1.506,-
	Ontsmetting en ongedierte	€49.584,-
	Wettelijke taak opvang gevonden dieren	€140.000,-
	Wettelijke taak destructie (dode) dieren	€12.000,-
	Vervoer van gevonden dieren	p.m.
	Hondenbeleid	€585.000,-
	Totaal	€825.767,-
Duurzaamheidscentrum Weizigt	Exploitatie Stadsboerderij (huisvesting & voer)	€200.000,-
	Kapitaallasten Stadsboerderij (huisvesting)	€160.000,-
	Personele lasten diervoorzorging	€115.000,-
	Totaal	€475.000,-
Sportbedrijf	Overlastbestrijding op sportvelden	€6.000,-
	Totaal gemeente Dordrecht	€1.306.767,-

Bijlage I - Partners inzake het dierenbeleid

Partners voor dierenwelzijn en dieren in nood

Dierentehuis Louterbloemen

De opvang van zwerfdieren en de destructie van dode dieren (wettelijke taken gemeente) zijn belegd bij het dierentehuis Louterbloemen. Het Dierentehuis Louterbloemen is door de Landelijke Dierenbescherming gecertificeerd en werkt samen met partners voor de uitvoering van haar taak. Louterbloemen vangt hoofdzakelijk honden en katten op.

De opgevangen dieren worden veertien dagen bewaard. Het dierentehuis biedt het opgevangen dier opvang en zorg (huisvesting, voeding, verzorging, medische kosten, andere therapieën, herplaatsingstesten, nazorg en adoptieprogramma's). Als de eigenaar niet wordt achterhaald binnen de termijn van 14 dagen, wordt gezocht naar een nieuwe eigenaar. Bij het zoeken naar een nieuwe eigenaar besteedt Louterbloemen aandacht aan de voorlichting over de dieren. Ook vervult Louterbloemen een pensiotaak voor huisdieren, deze is gericht op het bieden van een tijdelijke huisvesting voor dieren waar mensen gedurende een bepaalde periode niet meer voor kunnen zorgen. Daarnaast biedt Louterbloemen een eerste opvang van maximaal twaalf uur voor exotische dieren als de dierenambulance niet direct bij een gespecialiseerde opvang terecht kan. De kortstondige opvang berust op het hogere niveau van kennis van exoten bij gespecialiseerde opvangen.

Dierenbescherming Zuid West

De dierenbescherming is één van de organisaties die dieren gecertificeerd (ambulance en personeel) vervoeren. De dierenbescherming rijdt in de regio met een dierenambulance om o.a. gevonden dieren te vervoeren naar de plaats waar zij opgevangen kunnen worden. De dierenbescherming rijdt hoofdzakelijk op meldingen. Daarnaast hebben zij als doel via voorlichting en beleidsbeïnvloeding de maatschappij bewust te maken van een goede omgang met dieren.

Dierenartsen

De dierenartspraktijken in Dordrecht zijn gespecialiseerd in gezelschapsdieren. De agrariërs maken gebruik van dierenartsen uit de regio. De rol van de dierenartsen is het dierenwelzijn waarborgen door diagnoses te stellen en het dier naar behoren geneeskundig te behandelen. Tevens kan een dierenarts voor advies en uitvoering van taken ingeschakeld worden als er zich een crisissituatie voordoet waar dieren bij betrokken zijn. In Dordrecht bevindt zich geen dierenartspraktijk meer voor landbouwhuisdieren, dit komt door het beperkt aantal landbouwhuisdieren.

Brandweer

De brandweer is op basis van de Wet veiligheidsregio's wettelijk verplicht in haar taken te zorgen voor de veiligheid van mens en dier. In de praktijk betekent dit dat zij tijdens branden of andere gevaarlijke situaties verplicht is ook dieren in veiligheid te brengen. Daarnaast rukken zij uit op basis van meldingen waarbij dieren in nood verkeren.

Land- en Tuinbouw Organisatie (LTO)

LTO zet zich in voor de verdere verbetering van het dierenwelzijn van de landbouwhuisdieren in Nederland. Voor de boeren in Dordrecht vormen ganzen een grote overlast. Daarnaast zet LTO zich in voor een betere verhouding tussen agrariërs en stedelingen.

Partners voor in het wild levende dieren

Natuur- en Vogelwacht Biesbosch (NVB)

De Natuur- en Vogelwacht Biesbosch is een vrijwilligersorganisatie met veel kennis van de (plaatselijke) natuur. De Natuur- en Vogelwacht is actief op het gehele eiland van Dordrecht en komt op voor natuur-, flora- en faunabelangen en cultuurhistorie. De Natuur- en Vogelwacht Biesbosch beheerde van 1983 tot en met 2011 een opvangcentrum voor inheemse wilde dieren.

De Verenigde Hengelsport Regio Dordrecht (VHRD)

De VHRD draagt zorg voor de visvergunningen en het visstand beheer in de gemeente Dordrecht. De VHRD zet zich in voor iedereen die in Dordrecht wil vissen. De handhaving van de visvergunningen doet de VHRD in samenwerking met de politie. Daarnaast voert Sportvisserij Nederland controles uit op visvergunningen.

Faunabeheereenheid Zuid-Holland (FBE)

De FBE is een stichting van de provincie waarin de jachthouders van Zuid-Holland samenwerken. De FBE heeft als belangrijkste taak het beheer van populaties dieren en het voorkomen of beperken van schade aangericht door wilde dieren. Het FBE heeft per diersoort een faunabeheerplan opgesteld, met toestemming van Gedeputeerde Staten mogen zij tot uitvoering overgaan. In een faunabeheerplan beschrijft de FBE welke schade beperkende maatregelen en welk beheer zij wil inzetten.

Wildbeheereenheid (WBE)

De WBE bestaande uit jagers, is verplicht het beleid van FBE uit te voeren. Dordrecht valt onder de WBE Hoeksche Waard. De WBE zorgt voor een goed beheer van wilde dierenpopulaties in Dordrecht. Het jachthouderschap is verbonden met het eigendom van de grond, iedere grondeigenaar is tevens jachthouder. Het jachtrecht kan worden verhuurd aan jager van de WBE of aan particuliere jagers. In Dordrecht wordt wildbeheer voornamelijk toegepast op reeën (veiligheidsrisico's) en ganzen (agrarische schade).

Waterschap Hollandse Delta (WSHD)

In Dordrecht zorgt het Waterschap Hollandse Delta voor schoon en voldoende water en voor veilige dijken. Het waterschap doet aan beheer en schadebestrijding op de dijken. De overlast op de dijken wordt voornamelijk veroorzaakt door muskus- en beverratten. De muskus- en beverratten worden bestreden omdat de waterkeringen door de aanwezigheid van deze dieren niet meer aan de gestelde kwaliteit voldoen. Daarnaast heeft het waterschap het visrecht verpacht aan hengelsportverenigingen en ruimt ze kadavers door botulisme voor de gebieden in het bezit van het waterschap.

Parkschap Nationaal Park de Biesbosch

Het Parkschap Nationaal Park de Biesbosch is (samen met het SBB) verantwoordelijk voor de natuur- en recreatie doelen in zowel het Zuid-Hollandse als de Brabantse Biesbosch. Het parkschap bestrijdt overlast van ganzen, konijnen in het recreatieve deel van haar gebied en ziet de laatste jaren dat het aantal aanrijdingen met reewild stijgt.

Staatsbosbeheer (SBB)

Staatsbosbeheer maakt zich sterk voor natuur waar je je als mens mee verbonden voelt. Zij koestert de natuur en het landschap in Nederland, maar streeft ook naar het beleven en benutten van de natuur. Qua overlast beperkt zij haar rol tot het voorkomen van ongewenste confrontatie van recreanten met dode dieren, zoals een ree of een bever. Het SBB is blij met de komst van de boommarter en de zeearend in de Biesbosch.

HVC

HVC is verantwoordelijk voor het duurzaam afvalbeheer in Dordrecht. Op het gebied van dieren bestrijdt HVC (bruine en zwarte) ratten en geeft zij informatie, voorlichting en advies aan de inwoners met betrekking tot overige plaagdieren zoals wespen, hommels, bijen, kakkerlakken, mollen en muizen.

Partners voor vergunningverlening en handhaving

Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid

De specialisten van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid adviseren en ondersteunen de gemeenten en provincie bij het maken van verantwoorde keuzen op het gebied van economische ontwikkelingen, de schaarse ruimte en het milieu en creëren zo samen een gezonde, veilige en economisch vitale leefomgeving voor inwoners en ondernemers in de regio. Specifiek voor dieren geeft de omgevingsdienst vergunningen af voor evenementen waar dieren bij betrokken zijn. Daarnaast handhaaft de omgevingsdienst (namens de provincie) de Flora- en faunawet tijdens uitvoering van werkzaamheden.

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA)

Het doel van de NVWA is het bereiken van een zo hoog mogelijke naleving van regels op het gebied van voedselveiligheid, dierenwelzijn, milieubescherming en natuurbehoud. De divisie Landbouw en natuur houdt toezicht op bedrijfsmatig gehouden dieren. Ook voor gezelschapsdieren geldt dat de NVWA inspecties uitvoert op bedrijfsmatig gehouden gezelschapsdieren zoals bij fokkers en handelaren. De NVWA werkt samen met de dierenpolitie en de Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming (LID). De LID houdt toezicht op het welzijn van huisdieren gehouden door particulieren. Controles door de NVWA worden uitgevoerd op basis van meldingen en risicoselecties.

Politie met het taakaccent dieren

De politie met het taakaccent dieren volgt meldingen in de eerste lijnfunctie op, treedt op tegen mensen die dieren verwaarlozen en/of mishandelen. De meldingen die door de politie in behandeling genomen worden zijn onder andere meldingen over gezelschapsdieren en meldingen over hobbymatig gehouden landbouwhuisdieren.

Bijlage II - Aanbevelingen dierenwelzijnsbeleid van de Dierenbescherming

Algemeen	Wat doet de gemeente Dordrecht
1 De gemeente stelt diervriendelijk beleid op en legt dit vast in een nota Dierenwelzijn.	Dordrecht heeft vanaf 2017 een dierenbeleid.
2 De gemeente heeft een wethouder dierenwelzijn, die verantwoordelijk is voor dierenbeleid en dierenwelzijn waarborgt.	Het huidige college acht dierenwelzijn een belangrijk thema en heeft het daarom ondergebracht in een van de portefeuilles van het college van B&W. Zodoende is er een wethouder die verantwoordelijk is voor het dierenbeleid en dierenwelzijn.
Dieren in nood	
3 De gemeente maakt goede afspraken met dierenopvangcentra en ambulancediensten over de opvang van dieren en verstrekt een kostendekkende vergoeding. De gemeente gebruikt hiervoor bij voorkeur het door de Dierenbescherming opgestelde 'Basisarrangement Dierennoodhulp'.	De gemeente heeft goede afspraken gemaakt en deze vastgelegd in een overeenkomst met dierentehuis Louterbloemen die loopt tot 2019. De vergoeding is vergelijkbaar met het door de Dierenbescherming opgestelde 'Basisarrangement Dierennoodhulp'.
4 De gemeente ziet het vervoer van zieke, gewonde en gevonden dieren als onderdeel van haar verantwoordelijkheden en ondersteunt het werk van de dierenambulance.	De raad heeft middelen gereserveerd voor een vergoeding van het vervoer van gevonden dieren. Vanaf 2017 zijn deze middelen beschikbaar. Bij het schrijven van dit dierenbeleid wordt veel onrust en beweging ervaren bij de verschillende dierenambulances die in Dordrecht rijden. De gemeente onderzoekt momenteel nog of en op welke wijze de middelen ingezet kunnen worden.
5 De gemeente neemt een faciliterende rol in bij het tot stand komen van afspraken tussen hulpdiensten en opvangcentra over de opvang van huisdieren in geval van een (gedwongen) opname, arrestatie of huiselijk geweld.	De gemeente acht het van belang dat alle partijen hun verantwoordelijkheden nemen, met name omdat deze verantwoordelijkheden verspreid liggen en vaak afgewenteld worden. De gemeente is niet in staat is om andere partijen te dwingen goede afspraken te maken, maar zal altijd het belang daarvan onderschrijven.
6 De gemeente verleent een ontheffing aan de dierenambulance voor het medegebruik van bus- en trambanen.	In Dordrecht zijn er slechts enkele busbanen en van trambanen is geen sprake. Ontheffing voor bus- en trambanen voegen in die optiek weinig toe. De gemeente verleent wel toegang aan de binnenstad voor de dierenambulance en verleent in bepaalde gevallen parkeeronthefingen.

- 7 De gemeente neemt in haar rampenplan een apart stuk op over de hulp aan dieren. In het draaiboek worden dieren, zowel vee als huisdieren, expliciet benoemd in relatie tot het vraagstuk van opvang in geval van calamiteiten. Verschillende convenanten met o.a. de Dierenbescherming, dierentehuis Louterbloemen en dierenziekenhuis Drechtstreek liggen hieraan ten grondslag.

Gezelschapsdieren

- 8 De gemeente informeert burgers over het belang van chippen van katten en ondersteunt en faciliteert chipacties voor katten. Inhoudelijke partners in het veld vervullen deze rol. De gemeente monitort trends en acteert hier eventueel op. Ondersteuning van chipacties voor katten is een voorbeeld van een actie die kan volgen uit de trendmonitoring. Evenwel wordt ondersteuning momenteel nog niet geboden.
-
- 9 De gemeente stelt hondenbeleid op, dat betrekking heeft op onder andere voorzieningen voor honden en bijtincidenten. Bij het opstellen van het beleid staat het welzijn van de hond centraal. De gemeente heeft een hondenbeleid waarin voorzieningen voor honden prominent worden benoemd. Daarnaast bestaat er een duidelijk en zorgvuldig protocol voor bijtincidenten. Het hondenbeleid in Dordrecht is tot stand gekomen met een zeer uitgebreide inspraakprocedure waarbij het welzijn van de hond een belangrijk thema is gebleken.
-
- 10 De gemeente maakt afspraken met opvangcentra over een locatie of een eventuele bijdrage voor renovatiekosten. De gemeente draagt er vanuit haar wettelijke taak zorg voor dat gevonden dieren opgevangen kunnen worden. De vergoeding voor opvang van dieren betreft een integrale vergoeding waarin ook een stuk betaling voor de kosten van de opvanglocatie zijn verwerkt. De gemeente is daarnaast bereid om mee te denken over oplossingen voor problemen die kunnen ontstaan rondom de opvanglocatie.
-
- 11 De gemeente geeft in haar gemeentegids en op haar website tips over hoe te handelen bij een weggelopen huisdier en plaatst daarbij het telefoonnummer van de plaatselijke afdeling van de Dierenbescherming of andere meldpunten voor vermiste huisdieren. Deze informatie is te vinden op de gemeentelijk website.
-
- 12 De gemeente speelt een rol bij de uitbreiding van het aantal woonzorg- en verpleeghuizen waar ouderen met hun huisdier welkom zijn of bemiddelt tussen ouderen met een huisdier en directies van woonzorg- en verpleeghuizen. De gemeente acht het welzijn van ouderen in verpleeghuizen zeer belangrijk en is welwillend om mee te denken over manieren om dit welzijn nog meer te verbeteren, al dan niet middels dieren. Een mooi voorbeeld ziet de gemeente in de 'knuffeluurtjes' die worden georganiseerd bij dierentehuis Louterbloemen. Een expliciete rol in relatie tot woonzorg- en verpleeghuizen wordt vooralsnog echter niet genomen.
-
- 13 De gemeente geeft op haar website voorlichting over het diervriendelijk houden van hobbydieren en regelgeving met betrekking tot hobbydieren. De gemeente geeft informatie over dieren en regelgeving daaromtrent in dit dierenbeleid en stelt dat ook beschikbaar via de website. In het kader van dierenwelzijn wordt doorverwezen naar de uitgebreide website van de rijksoverheid.

14 De gemeente stelt een diervriendelijk beleid op ten aanzien van het verlenen van vergunningen voor schuilstallen voor hobbydieren. De gemeente en haar vergunningverlenende partners hebben oog voor de noodzaak die er in sommige gevallen is om schuilstallen mogelijk te maken. Dat gebeurt binnen de reguliere regels en het systeem om vergunningen aan te vragen.

15 De gemeente staat het oprichten en beheren van een kinder- of stadsboerderij of hertenkamp slechts onder bepaalde voorwaarden toe en ziet erop toe dat het welzijn, de gezondheid en integriteit van de dieren zijn gewaarborgd en maakt bij voorkeur gebruik van de intentieovereenkomst voor dierenwelzijn op kinderboerderijen. De huidige stadsboerderij en dieren in parken worden goed verzorgd door medewerkers van de gemeente. Het welzijn de dieren wordt gewaarborgd conform de vigerende wet- en regelgeving en volgens de richtlijnen van de Stichting Kinderboerderijen Nederland (SKBN)

Evenementen met dieren

16 De gemeente hanteert een voorkeursbeleid voor circussen zonder (wilde) dieren. De gemeente houdt zich aan geldende wet- en regelgeving omtrent circusdieren. Wilde zoogdieren zijn verboden in het circus en daar staat de gemeente volstrekt achter. De kwaliteit van circussen en het dierenwelzijn van toegestane dieren als onderdeel daarvan wordt nauwgezet in de gaten gehouden door onze marktmeesters.

17 De gemeente staat evenementen met dieren, zoals struisvogelraces en paardenmarkten niet toe. De gemeente staat evenementen met dieren toe indien deze beschikken over een evenementenvergunning. Dierenwelzijn is geen weigeringsgrond in de verstrekking van een evenementenvergunning. Zo nodig kunnen de Voedsel- en Warenautoriteit en/of de Landelijke Inspectiedienst Dieren (LID) controles uitvoeren met betrekking tot dieren.

18 Wanneer de gemeente toch een vergunning voor een paardenmarkt wil afgeven, doet zij dit volgens het protocol welzijn paardenmarkten. In de gemeente Dordrecht worden geen paardenmarkten gehouden. Indien dit in de toekomst toch voorkomt dan zal de gemeente zich beraden op het protocol.

Landbouwhuisdieren

19 De gemeente voorkomt met behulp van haar bestemmingsplannen de vestiging of uitbreiding van vee-industrie binnen haar grenzen. Vee-industrie in Dordrecht is gering. Vestiging van nieuwe intensieve veehouderij is niet meer toegestaan. De bestaande intensieve veehouderijen kunnen niet of slechts in zeer beperkte mate uitbreiden. Dat is met name in bestemmingsplannen opgenomen omdat daar ook rijksbeleid voor is dat een ruimtelijk effect heeft via de milieuwetgeving (afstanden tot gevoelige gebieden en stikstofdepositie). Niet-intensieve veehouderij wordt vooral via de milieuwetgeving (stikstofdepositie) getoetst.

20	De gemeente stimuleert vormen van diervriendelijkere veehouderij door zelf het goede voorbeeld te geven en alleen producten met het Beter Leven kenmerk of biologische producten te gebruiken en te zorgen voor de aanwezigheid van vegetarisch voedsel.	Bij catering en in het bedrijfsrestaurant wordt voorzien in de aanwezigheid van vegetarisch voedsel. In haar contracten met leveranciers wordt niet specifiek gelet op de aanwezigheid van producten die gekenmerkt worden als biologisch of met het Beter Leven kenmerk.
----	--	---

21	De gemeente stelt extra eisen aan de brandveiligheid van stallen en controleert stallen regelmatig op brandveiligheid. Ook zorgt de gemeente ervoor dat de brandweer is voorbereid op het aanpakken van stalbranden door regelmatig te oefenen en een aanvalsplan voor stalbranden op te stellen.	De gemeente volgt hierin de geldende wet- en regelgeving.
----	---	---

Proefdieren

22	De gemeente besteedt aandacht aan het gebruik van proefdiervrije producten, zoals schoonmaakmiddelen en zeep, in gemeentelijke ruimtes.	De gemeente besteedt geen expliciete aandacht aan het gebruik van proefdiervrije producten.
----	---	---

In het wild levende dieren: jacht, beheer en schadebestrijding

23	De gemeente staat jacht op gemeentegronden niet toe.	Legale plezierjacht komt niet voor op het eiland van Dordrecht. Op illegale jacht en stroperij wordt gehandhaafd. De gemeente staat jacht op gemeentegronden wel toe in het kader van schadebestrijding. Faunabeheer is in handen van de Faunabeheereenheid Zuid-Holland, zij werken conform faunabeheerplannen die door de Gedeputeerde Staten worden goedgekeurd.
----	--	---

24	De gemeente voorziet, eventueel in samenwerking met de Dierenbescherming, inwoners van informatie over dieren in hun omgeving. Zo kan acceptatie van dieren rondom de woningen worden vergroot en door preventief handelen worden voorkomen dat mensen overlast ervaren.	In bepaalde gevallen neemt de gemeente deze voorlichtende rol op zich, denk daarbij bijvoorbeeld aan educatie bij Duurzaamheidscentrum Weizigt. De gemeente monitort trends en acteert eventueel in geval van brede problematiek. Een proactieve rol is weggelegd voor partners die zich in de praktijk bezighouden met dieren.
----	--	---

25	De gemeente overlegt met de Dierenbescherming over alternatieve methoden, in plaats van doden van dieren, voor het voorkomen van schade en verkeersongevallen binnen de gemeente.	Verskillende alternatieve maatregelen worden reeds genomen. Voorbeelden zijn de windspiegels in de berm van de weg bij de Biesbosch en de verkeersborden (overstekend wild) op de Baanhoekweg. De gemeente overlegt jaarlijks in het eerste kwartaal met partners op het gebied van dierenbeleid en dus ook met de Dierenbescherming.
----	---	---

26	De gemeente geeft informatie aan burgers over diervriendelijke manieren van schade beperken en legt daarbij de nadruk op diervriendelijke en preventieve maatregelen.	De gemeente probeert waar mogelijk aan te geven hoe schade en overlast door dieren voorkomen kan worden. Op plekken waar problematiek veelvuldig voorkomt wordt regelmatig informatie verspreid. Denk daarbij bijvoorbeeld aan ongediertebestrijding.
----	---	---

27	De gemeente biedt financiële ondersteuning aan de TNR-methode van de Dierenbescherming, in het kader van haar wettelijke taak ten aanzien van zwervend aangetroffen dieren.	Dierentehuis Louterbloemen past de TNR-methode (Trap, Neuter and Return) toe, waarbij zwervkatten worden gesteriliseerd. De gemeente biedt een naar vergelijking hoge vergoeding per inwoner aan het dierentehuis voor de opvang van gevonden dieren.
28	De gemeente verpacht geen (vis)water aan hengelsportverenigingen	Vissen is toegestaan op bevisbare wateren indien men in het bezit is van de benodigde vergunningen. Zowel het visrecht als het visstand beheer van alle binnenwateren in de gemeente Dordrecht zijn overgedragen aan de VHRD (Verenigde Hengelsport Vereniging Regio Dordrecht).
29	De gemeente geeft samen met natuur- en dierenbeschermingsorganisaties voorlichting over de leefwijze en gedrag van vissen, zonder ze daarbij op te vissen of op andere wijze te verstoren.	Alle visverenigingen op het eiland van Dordt werken samen binnen de Verenigde Hengelsport Regio Dordrecht (VHRD). De VHRD draagt er zorg voor dat vissen in Dordrecht gebeurt volgens de regels. De gemeente monitort trends en acteert eventueel in geval van problematiek.
In het wild levende dieren: ruimtelijke ingrepen		
30	De gemeente zorgt ervoor dat diegenen die ruimtelijke ingrepen doen of hierbij betrokken zijn, goed op de hoogte zijn van de geldende gedragscode en volgens deze gedragscode werken. Een regelmatige evaluatie en controle in het veld maken hier onderdeel van uit.	De gemeente werkt met een goedgekeurde Gedragscode Flora- en faunawet en heeft een Veldgids flora en fauna opgesteld. Daarnaast zijn alle betrokkenen opgeleid om de gedragscodes adequaat toe te passen in hun werksituatie. Die kwaliteitseisen vraagt de gemeente ook aan derden die in opdracht van de gemeente in de openbare ruimte werken. Onze opzichters zien toe op naleving daarvan.
31	De gemeente treft bij ruimtelijke ingrepen zo veel mogelijk compenserende en/of mitigerende maatregelen, waardoor schade aan flora en fauna verder worden beperkt.	De gemeente heeft bij ruimtelijke ingrepen oog voor compenserende maatregelen om schade aan flora en fauna realistisch te beperken en houdt zich ook hierbij aan de voorschriften in de Wet Natuurbescherming. Per definitie in het geval van beschermd soorten en zoveel mogelijk in alle andere gevallen.
32	De gemeente besteedt in haar bestemmingsplan aandacht aan dierenwelzijn en soortenbescherming.	Voor de natuurgebieden en ecologische verbindingzones is een maatbestemming opgenomen. Soortenbescherming geschiedt via een verplichte toets aan de natuurbeschermingswet en overige natuurwetgeving. Activiteiten die een soort negatief kunnen beïnvloeden worden op deze wijze tegengegaan/planologisch niet mogelijk gemaakt.
33	De gemeente neemt een artikel op in haar bomenverordening, waarin staat dat het verboden is om in het broedseizoen bomen te kappen.	Een ieder die werken in de buitenruimte uitvoert moet voldoen aan de Gedragscode flora en fauna, gebaseerd op de Wet Natuurbescherming (v/h de Flora en Faunawet). Als er sprake is van bewoonde nesten in bomen mag er niet gekapt worden. Vogelsoorten broeden op verschillende tijden en bijvoorbeeld houtduiven kunnen al in januari gaan nestelen en doen dat tot oktober toe. De titel broedseizoen is daarom niet of moeilijk vast te leggen. Het hele jaar door moet bij het kappen van houtachtige gewassen voor het kappen worden vastgesteld of er gebruikte nesten aanwezig zijn.

34	De gemeente neemt in overleg met de Dierenbescherming verkeersmaatregelen op wegen en in goten die door hen worden beheerd met het oog op het beschermen van dieren in het wild.	Zie antwoord bij punt 25
35	Als de gemeente een opdracht geeft tot het droogleggen of uitbaggeren van een sloot, verplicht zij de baggeraar contractueel om preventieve maatregelen te nemen die leed ten aanzien van vissen en andere dieren in de sloot voorkomen.	De gemeente en uitvoerende partijen in opdracht van de gemeente houden zich aan de geldende gedragscodes voor onderhoud en beheer. Baggeren gebeurt in Dordrecht onder regie van het Waterschap Hollandse Delta en zij volgen daarbij hun eigen gedragscodes waarbij baggerwerkzaamheden specifiek worden benoemd.
36	De gemeente gebruikt geen gif ter bestrijding van ongewenste kruidengroei en geeft prioriteit aan natuurontwikkeling door bijvoorbeeld de aanleg van bloemrijke bermen, plaatsing van nestkasten of het creëren van ecologische infrastructuur.	In haar werkzaamheden gebruikt de gemeente nagenoeg geen chemische bestrijdingsmiddelen. Middels de Stedelijke Ecologische Structuur (SES) wordt er aandacht gegeven het creëren van een ecologische infrastructuur.
37	De gemeente legt haar integrale visie op openbaar groen voor de langere termijn vast in bijvoorbeeld een natuurontwikkelingsplan of groenstructuurplan.	De gemeente beschikt over een brede en lange termijn visie op groen.
38	De gemeente stimuleert vleermuisvriendelijk bouwen, verbouwen, slopen en isoleren en werkt aan vleermuisvriendelijke verlichting.	In het verleden is hiervoor in Dordrecht nadrukkelijke aandacht geweest. Bij het schrijven van dit beleid is die aandacht minder expliciet.
39	De gemeente geeft (via haar website) voorlichting over vleermuizen in stedelijk gebied en informeert zo burgers en aannemers over vleermuizen en vleermuisvriendelijk werken.	De gemeente kiest ervoor om partners in het veld, als inhoudelijk deskundigen, deze voorlichtende rol te laten vervullen. De gemeente monitort trends en acteert eventueel in geval van brede problematiek.
40	De gemeente streeft ernaar om bij ontheffingsaanvragen voor ruimtelijke ingrepen gebiedsgericht te werken en verschillende plannen op elkaar af te stemmen en op termijn te gaan werken volgens de Generieke Aanpak Natuur.	De gemeente streeft naar gebiedsgericht werken in haar ruimtelijke ingrepen, maar doet dit niet specifiek met het oog op ontheffingsaanvragen. De Generieke Aanpak Natuur vraagt om een zeer uitgebreide inventarisatie en kostbare investeringen om te komen tot een generieke ontheffing.

Bijlage III - Dieren in de Algemene Plaatselijke Verordening

Dordrecht

Artikel 2:57 Loslopende of aangelijnde honden

Lid	Sub	
1.		Het is de eigenaar of houder van een hond verboden die hond te laten verblijven of te laten lopen:
	a.	binnen de bebouwde kom op een openbare plaats zonder dat die hond aangelijnd is;
	b.	op een voor het publiek toegankelijke en kennelijk als zodanig ingerichte kinderspeelplaats, zandbak of speelweide of op een andere door het college aangewezen plaats;
	c.	op een openbare plaats zonder voorzien te zijn van een halsband of een ander identificatiemerk dat de eigenaar of houder duidelijk doet kennen
2.		Het college kan plaatsen aanwijzen waar het verbod genoemd in het eerste lid onder a niet geldt.
3.		De verboden genoemd in het eerste lid onder a en b gelden niet voor zover de eigenaar of houder van een hond zich vanwege zijn handicap door een geleidehond laat begeleiden of als een eigenaar of houder van een hond deze aantoonbaar gekwalificeerd opleidt tot geleidehond.

Artikel 2:58 Verontreiniging door honden

Lid	Sub	
1.		De eigenaar of houder van een hond is verplicht ervoor te zorgen dat die hond zich niet van uitwerpselen ontdoet:
	a.	op een openbare plaats;
	b.	op een voor het publiek toegankelijke en kennelijk als zodanig ingerichte kinderspeelplaats, zandbak of speelweide;
	c.	op een andere door het college aangewezen plaats.
2.		Het bepaalde in het eerste lid is niet van toepassing op door het college aangewezen plaatsen.
3.		Het verbod genoemd in het eerste lid geldt niet voor zover de eigenaar of houder van een hond zich vanwege zijn handicap door een geleidehond laat begeleiden of als een eigenaar of houder van een hond deze aantoonbaar gekwalificeerd opleidt tot geleidehond.
4.		De strafbaarstelling wegens overtreding van de in het eerste lid onder a en c gestelde geboden wordt opgeheven indien de eigenaar of houder van de hond er zorg voor draagt dat de uitwerpselen onmiddellijk worden verwijderd.

Artikel 2:59 Gevaarlijke honden

Lid	Sub	
1.		Het is de eigenaar of houder van een hond verboden die hond te laten verblijven of te laten lopen op een openbare plaats of op het terrein van een ander:
	a.	anders dan kort aangelijnd nadat het college aan de eigenaar of de houder heeft bekendgemaakt dat het die hond gevaarlijk of hinderlijk acht en een aanlijngedebod in verband met het gedrag van die hond noodzakelijk vindt;
	b.	anders dan kort aangelijnd en voorzien van een muilkorf nadat het college aan de eigenaar of de houder heeft bekendgemaakt dat het die hond gevaarlijk of hinderlijk acht en een aanlijn en muilkorfgebod in verband met het gedrag van die hond noodzakelijk vindt.
2.		In het eerste lid wordt verstaan onder:
	a.	muilkorf: een muilkorf vervaardigd van stevige kunststof, of van stevig leer, of van beide stoffen, die door middel van een stevige leren riem rond de hals zodanig is aangebracht dat verwijdering zonder toedoen van de mens niet mogelijk is en die zodanig is ingericht dat de drager geen mens of dier kan bijten, dat de afgesloten ruimte binnen de korf en geringe opening van de bek van de hond toelaat en dat geen scherpe delen binnen de korf aanwezig zijn.

	b.	kort aanlijnen: aanlijnen van een hond met een deugdelijke lijn met een lengte, gemeten van hand tot halsband, die niet langer is dan 1,50 meter.
--	----	---

Artikel 2:59A Geluidsoverlast dieren

Lid	Sub	
		De bezitter van een dier zorgt ervoor dat het dier niet hinderlijk is voor de omgeving of de (nacht)rust verstoort door aanhoudende, indringende geluidsoverlast.

Artikel 2:64 Bijen

Lid	Sub	
1.		Het is verboden bijen te houden:
	a.	binnen een afstand van 30 meter van woningen of andere gebouwen waar overdag mensen verblijven;
	b.	binnen een afstand van 30 meter van de weg.
2.		Het in het eerste lid gestelde verbod geldt niet indien op een afstand van ten hoogste zes meter vanaf de korven of kasten een afscheiding is aangebracht van twee meter hoogte of zoveel hoger als noodzakelijk is om het laag uit- en invliegen van de bijen te voorkomen.
3.		Het in het eerste lid, aanhef en onder a, gestelde verbod geldt niet voor zover de bijenhouder rechthebbende is op de woningen of gebouwen als bedoeld in dat lid.
4.		Het in het eerste lid, aanhef en onder b, gestelde verbod blijft buiten toepassing voor zover het Provinciaal wegenreglement Zuid-Holland van toepassing is.
5.		Het college kan van het in het eerste lid gestelde verbod ontheffing verlenen.